

Η ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΜΑΣ (αν)ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Τα γενετικά ψαλίδια στη διατροφική μας αλυσίδα.

(Οι νέες γονιδιωματικές τεχνικές (ΝΓΤ), ή

οι νέες τεχνικές επεξεργασίας γονιδίων)

Ενημερωτική έκθεση

*από τον ΑΙΓΙΛΟΠΑ (www.aegilops.gr) και το Δίκτυο Σιτώ (www.sito.gr)
με θέμα την νέα νομοθετική πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
για τις Νέες Γονιδιωματικές Τεχνικές (ΝΓΤ)*

Οκτώβριος 2023

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΓΕΝΕΤΙΚΑ ΨΑΛΙΔΙΑ – ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΝΕΩΝ ΓΟΝΙΔΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ (ΝΓΤ1&ΝΓΤ2)
2. ΤΙ ΙΣΧΥΕΙ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΓΕΝΕΤΙΚΑ ΤΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ- (Γ Τ Ο)
3. Η ΝΕΑ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΝΓΤ
4. ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ
5. Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΝΕΩΝ ΓΟΝΙΔΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ (ΝΓΤ2)
6. ΤΙ ΘΑ ΣΥΜΒΕΙ ΑΝ ΕΓΚΡΙΘΕΙ Η ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ
- 7 ΑΠΩΛΕΙΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
- 8.. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ
- 9 Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΦΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ
- 10 . ΤΙ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ

1. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΓΕΝΕΤΙΚΑ ΨΑΛΙΔΙΑ – ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΝΓΤ (1&2)

Είναι ένζυμα που χρησιμοποιούνται στη γενετική μηχανική για τη δημιουργία νέων φυτικών ποικιλιών μέσω τροποποίησης του γονιδιώματος. Τα ένζυμα αυτά, έχουν τη δυνατότητα να «σπάσουν» το DNA του φυτού σε κάποια συγκεκριμένα σημεία του διπλού έλικα ώστε να επιτρέψουν τη διαδικασία της γενετικής τροποποίησης του ζωντανού οργανισμού δηλαδή την αλλαγή της αρχιτεκτονικής του DNA (γενετικό υλικό) των φυτών στο εργαστήριο.

Η χρήση αυτών των ενζύμων καθώς και οι μετέπειτα διαδικασίες μέχρι το τελικό φυτό, αποκαλούνται **Νέες Γονιδιωματικές Τεχνικές (ΝΓΤ) και χωρίζονται σε 2 κατηγορίες : ΝΓΤ1 και ΝΓΤ2**. Τα φυτά ΝΓΤ αποτελούν τη δεύτερη γενιά γενετικά τροποποιημένων οργανισμών Γ Τ Ο και η βασική γονιδιωματική τεχνική αποκαλείται CRISPR/ CAS.

Η γονιδιακή επεξεργασία με τα γενετικά ψαλίδια, αποσκοπεί είτε στη μεταβολή μιας γονιδιακής λειτουργίας, ή στην καταστροφή της λειτουργίας αυτής. Ο στόχος είναι να τροποποιηθεί ένα υπάρχον χαρακτηριστικό (όπως πχ. να αποτραπεί το μαύρισμα ορισμένων φρούτων ή λαχανικών αφού κοπούν) ή να εισαχθεί ένα νέο χαρακτηριστικό (όπως η αντοχή στην ξηρασία ή η ανθεκτικότητα σε ζιζανιοκτόνα).

Κατά τη χρήση αυτής της νέας τεχνολογίας της γενετικής μηχανικής είναι απαραίτητη η **ανάλυση κινδύνου** καθώς έχουν παρατηρηθεί **αστοχίες** κατά την γονιδιακή επεξεργασία δηλαδή ακούσιες διαγραφές γονιδίων, μη επιθυμητές επιδράσεις σε γονίδια μη στόχους (π.χ. με αντικαρκινική δράση) καθώς επίσης και στην αλληλουχία των γονιδίων. Αυτές **οι αστοχίες είναι δύσκολο ν' ανιχνευθούν** και απαιτούν τη σάρωση όλου του γονιδιώματος.

Έτσι, η απελευθέρωσή τους στο περιβάλλον χωρίς κανένα έλεγχο, ενέχει τον **κίνδυνο αβέβαιων επιδράσεων στην υγεία μέσω της διατροφής αλλά και στο περιβάλλον** μέσα από την αλληλεπίδρασή τους με τα ήδη καλλιεργούμενα, αλλά και τ' άγρια και ενδημικά φυτά.

2. ΤΙ ΙΣΧΥΕΙ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΓΕΝΕΤΙΚΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ (Γ Τ Ο)

Σήμερα στην Ευρώπη και κατ' επέκταση και στην Ελλάδα, υπάρχει μια σχετικά ικανοποιητική νομοθεσία (με βάση την Οδηγία 2001/18) για τους γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς η οποία, εφαρμόζοντας την **Αρχή της Προφύλαξης**, εξασφαλίζει κάποιο βαθμό ασφαλείας για την υγεία και το περιβάλλον.

Για την τροφή του ανθρώπου αλλά όχι των ζώων, η ισχύουσα νομοθεσία περιλαμβάνει **επισήμανση μέχρι και τον τελικό καταναλωτή** για να ξέρουμε τι τρώμε. **Η αξιολόγηση κινδύνων για τον άνθρωπο και το περιβάλλον πριν την**

έγκριση καλλιέργειας είναι υποχρεωτική και εάν, κατά την διακίνηση ή την καλλιέργεια προκληθεί κάποιο πρόβλημα **υπάρχει δυνατότητα ταυτοποίησης και εντοπισμού (ιχνηλασιμότητα).**

Τέλος με την ισχύουσα νομοθεσία, **το κάθε κράτος μέλος έχει το δικαίωμα να απαγορεύσει στο έδαφος του την καλλιέργεια κάποιου συγκεκριμένου Γ Τ Ο φυτού** εάν κρίνει ότι θα δημιουργήσει προβλήματα (πχ. στην τοπική παραγωγή ή τη βιοποικιλότητα ή στους επικονιαστές). **Όλα αυτά προτείνεται να καταργηθούν με βάση τη νέα πρόταση νομοσχέδιο της Ευρ. Επιτροπής.**

Σήμερα, μόνο σε δυο Ευρωπαϊκές χώρες καλλιεργείται ένα μόνο Γ Τ φυτό (το καλαμπόκι της Μονσάντο MON810, στην Ισπανία και Πορτογαλία). Επί του παρόντος, εκκρεμούν οκτώ αιτήσεις για έγκριση, καλλιέργειας συμπεριλαμβανομένης της ανανέωσης του καλαμποκιού MON 810.

Ενώ λοιπόν οι ΓΤΟ καλλιεργούνται ελάχιστα στην Ευρώπη, στις εισαγωγές η κατάσταση είναι διαφορετική. Μέχρι στιγμής 58 ΓΤΟ έχουν εγκριθεί για κατανάλωση σε τρόφιμα και ζωοτροφές στην ΕΕ. Πρόκειται για αραβόσιτο, βαμβάκι, σόγια, ελαιοκράμβη και ζαχαρότευτλα, ενώ άλλα 58 περιμένουν έγκριση. (<https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/society/20151013STO97392/eight-things-you-should-know-about-gmos>) **Στις ζωοτροφές η επισήμανση δεν φθάνει μέχρι τον τελικό καταναλωτή των προϊόντων του ζώου.**

3. Η ΝΕΑ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΝΓΤ

Στις 5 Ιουλίου 2023 κατατέθηκε από την Ευρ. Επιτροπή σχέδιο νόμου για τις Νέες Γονιδιωματικές Τεχνικές (ΝΓΤ), δηλαδή τη νέα γενιά γενετικά τροποποιημένων οργανισμών που αποκαλούνται και γενετικά ψαλίδια. Η νομοθετική αυτή πρόταση, προβλέπει (για την πρώτη μεγάλη κατηγορία ΝΓΤ1) **κατάργηση της αξιολόγησης κινδύνων, της ιχνηλασιμότητας και της σήμανσης για τον τελικό καταναλωτή γιατί τα θεωρεί ισοδύναμα με τα συμβατικά φυτά. Αφαιρεί επιπλέον από τα κράτη μέλη το δικαίωμα απαγόρευσης της καλλιέργειας σε εθνικό έδαφος !**

Αν τελικά η πρόταση ψηφιστεί, ο καταναλωτής δεν θα ξέρει τι τρώει αφού **δεν θα έχει το δικαίωμα επιλογής**, και ο καλλιεργητής - είτε βιολογικός ή συμβατικός - που θέλει να κρατήσει το προϊόν του μακριά από γενετικά τροποποιημένα θα **κινδυνεύει συνεχώς από την επιμόλυνση** μέσω τυχαίων διασταυρώσεων με ενδεχόμενα σοβαρές οικονομικές και άλλες επιπτώσεις για το προϊόν του, πχ. αύξηση του κόστους ή απώλεια πελατών ή αλλαγή χαρακτηριστικών. **Οι δε κίνδυνοι για τα οικοσυστήματα είναι άγνωστοι.**

Όσον αφορά στα υποτιθέμενα πλεονεκτήματα, η **νομοθετική πρόταση της Ευρ. Επιτροπής υιοθετεί τους ισχυρισμούς των εταιριών που παράγουν αυτούς τους γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς**, ότι δηλαδή **“πρόκειται για επιστημονική**

καινοτομία που θα συνεισφέρει στην μείωση της χρήσης φυτοφαρμάκων, στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και γενικότερα στη βιωσιμότητα”.

(Η πρόταση: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:c88fe9ac-1c06-11ee-806b-01aa75ed71a1.0010.02/DOC_1&format=PDF και τα παραρτήματα: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:c88fe9ac-1c06-11ee-806b-01aa75ed71a1.0010.02/DOC_2&format=PDF)

4. ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Επιστημόνων ENSSER (The European Network of Scientists for Social and Environmental Responsibility) :

«Η πρόταση της Ευρ. Επιτροπής, είναι επιστημονικά μη αποδεκτή, επιπλέον αφαιρεί τις προβλέψεις της Αρχής της Προφύλαξης και βάζει τους ανθρώπους και το περιβάλλον σε κίνδυνο....πολλά επιστημονικά δεδομένα έχουν αγνοηθεί.»

Με βάση τις επιστημονικές και κοινωνικο-οικονομικές αναλύσεις των ENSSER, TESTBIOTECH, ENGA, DEMETER SLOW FOOD, GREENPEACE, GMWATCH, SLOW FOOD (βλέπε σχετικούς συνδέσμους στην υποσημείωση)¹ διαπιστώνουμε ότι

¹ https://ensser.org/press_release/analysis-statement-by-ensser-on-the-eu-commissions-new-gm-proposal-here-for-annex-1-on-ngt-equivalence-criteria/#more-3512

<https://www.testbiotech.org/en/news/testbiotech-warns-about-far-reaching-deregulation-new-ge-plants>

https://www.testbiotech.org/sites/default/files/Testbiotech_Background_NGT_Regulation_fina1_0.pdf

ENGA: <https://www.enga.org/newsdetails/ngt-deregulation-proposal-gmo-free-food-production-at-risk/> ,

<https://demeter.net/new-gmos-old-claims-false-promises/>

<https://www.gmwatch.org/en/106-news/latest-news/20275-crispr-gene-editing-causes-serious-unintended-dna-damage-at-high-frequencies>

Δ.Τ. της Greenpeace: <https://www.greenpeace.org/eu-unit/issues/nature-food/46798/new-brand-of-gmos-would-escape-safety-testing-under-eu-commission-plan-briefing/>

4Α. Για τα «πλεονεκτήματα»: **Ουδεμία πρακτική απόδειξη υπάρχει για τα αναφερόμενα ως πλεονεκτήματα των ΝΓΤ.** Δεν έχουν δοκιμαστεί και δεν έχουν αποδειχθεί στην πράξη. Επειδή δε πολλά από αυτά τα φυτά έχουν τροποποιηθεί για να αντέχουν στα ζιζανιοκτόνα, ο αγρότης μπορεί να ψεκάζει χωρίς περιορισμούς και έτσι -αντί να μειώνεται-, ουσιαστικά αυξάνεται η χρήση φυτοφαρμάκων, όπως ήδη έγινε στην Αμερικανική Ήπειρο με τη χρήση της αντίστοιχης πρώτης γενιάς Γ Τ Ο. Επίσης, τα φυτά μπορεί να αναπτύσσουν μια τοξίνη με εντομοκτόνα δράση, με ότι μπορεί αυτό να σημαίνει για ωφέλιμα έντομα όπως οι μέλισσες.

4Β. Για τα επιχειρήματα της Ευρ. Επιτροπής περί «χαλάρωσης» των ελέγχων :

Ένα από τα δυο βασικά επιχειρήματα που χρησιμοποιεί η πρόταση της Ευρ. Επιτροπής για να στηρίξει την εξαίρεση των φυτών ΝΓΤ1 από την ισχύουσα νομοθεσία, είναι η **υποτιθέμενη ισοδυναμία φυτών ΝΓΤ κατηγορίας 1 με τα συμβατικά φυτά.** Έχουν όμως δημοσιευτεί σοβαρές επιστημονικές αντιρρήσεις για την υιοθέτηση της έννοιας της ισοδυναμίας.

Σύμφωνα με το νομοσχέδιο, ο όρος «Ισοδυναμία» των φυτών κατηγορίας (ΝΓΤ1) βασίζεται σε έναν ορισμό για αυτά τα φυτά που θέτει αυθαίρετα ένα όριο 20 γενετικών τροποποιήσεων (μέχρι 20 υποκαταστάσεις ή εισαγωγές νουκλεοτιδίων). Δηλαδή αν το φυτό έχει μέχρι 20 τροποποιήσεις είναι ισοδύναμο με τα συμβατικά, από τις 21 κι άνω είναι ΓΤΟ! Επειδή δεν υπάρχει επιστημονική βάση για αυτό το κριτήριο **η έννοια της ισοδυναμίας είναι ένα νομικό κατασκεύασμα και στην ουσία αποτελεί αυθαίρετη πολιτική και όχι επιστημονική επιλογή.** Η υπόθεση περί ισοδυναμίας ουδέποτε έχει αποδειχθεί.

Η διεθνής οργάνωση για τη Βιοδυναμική Γεωργία Demeter υποστηρίζει ότι :

«... τα γονίδια ενός οργανισμού λειτουργούν ως ένα ολοκληρωμένο δίκτυο και όχι ως απομονωμένες μονάδες πληροφοριών. Έτσι, η αλλαγή της λειτουργίας ενός μόνο γονιδίου, πόσο μάλλον πολλών γονιδίων, μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις στον οργανισμό. Για παράδειγμα, μπορεί το φυτό να γίνεται απροσδόκητα τοξικό, αλλεργιογόνο ή επιβλαβές για την άγρια πανίδα».²

<https://www.slowfood.com/new-gmos-the-european-commission-puts-agribusiness-interests-ahead-of-farmers-consumers-and-the-environment/?PILASTRI=Advocacy&INTERESSI=GMOs&ATTIVITA=Article>

² <https://demeter.net/new-gmos-old-claims-false-promises/> βλέπε κεφάλαιο RISKS and THREATS

Το δεύτερο βασικό επιχείρημα του νομοσχεδίου της Ευρ. Επιτροπής με το οποίο στηρίζει την κατάργηση των κανόνων ασφαλείας και διαφάνειας για τις ΝΓΤ1 αναφέρεται στην απουσία, μη διασταυρώσιμου γονιδίου (μη συγγενικού), ενώ στην προηγούμενη α' γενιά ΓΤΟ υπήρχαν στο τελικό φυτό και μη συγγενικά γονίδια. Έτσι υποτίθεται ότι τα φυτά ΝΓΤ είναι λιγότερο επικίνδυνα.

Ο ορισμός των φυτών κατηγορίας 1 (ΝΓΤ1) επιτρέπει ρητά κατά τη διαδικασία, την προσωρινή εισαγωγή ενός ξένου DNA κατά την ανάπτυξη του ΝΓΤ1 το οποίο αφαιρείται αργότερα. Αυτή είναι μία συνήθης διαδικασία μέχρι σήμερα για τις γονιδιωματικές τεχνικές, η οποία όμως δημιουργεί μεταλλάξεις στο γονιδίωμα που **μπορεί να επηρεάσουν τη λειτουργία των γονιδίων και την πρωτεϊνική τους έκφραση γι' αυτό και η διαδικασία εγκυμονεί κινδύνους.**

Οι επιστήμονες που κατακρίνουν το νομοσχέδιο ως αντιεπιστημονικό, αναφέρουν ότι τα ξένα, μη συγγενικά γονίδια, χρησιμοποιούνται οπωσδήποτε στη διαδικασία γενετικής τροποποίησης του φυτού ΝΓΤ (το προβλέπει και το νομοσχέδιο), και προκαλούν **επιπτώσεις οι οποίες παραμένουν στο τελικό φυτό ακόμα και μετά την αφαίρεση του ξένου γονιδίου.**

Επιπλέον, οι επιστήμονες θεωρούν ότι η αναστάτωση που επιφέρουν τα γενετικά ψαλίδια στο γονιδίωμα έχει και **απρόβλεπτα αποτελέσματα**, εκτός από τα επιδιωκόμενα, δηλαδή αποτελέσματα που δεν είναι άμεσα ορατά, κάτι που **ενέχει μεγάλους κινδύνους για την ασφάλεια της διατροφής μας.**

Οι εξαιρέσεις από τυχόν αξιολογήσεις κινδύνου, ακόμη και εκείνων που δεν έχουν ακόμη αναπτυχθεί, αποτελούν προτάσεις αντιεπιστημονικές και απερίσκεπτες και δεν συμμορφώνονται με κανέναν τρόπο με τις υποχρεώσεις των κυβερνήσεων και των ρυθμιστικών αρχών να διασφαλίζουν την ασφάλεια για τους ανθρώπους και το περιβάλλον.

5. Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΝΕΩΝ ΓΟΝΙΔΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ: ΝΓΤ2

Επειδή η κατηγορία ΝΓΤ2 παρουσιάζει περισσότερες από 20 γενετικές τροποποιήσεις (κι εδώ το τελικό φυτό δεν έχει μη συγγενές γονίδιο), η πρόταση **δεν καταργεί την αξιολόγηση πριν την έγκριση καλλιέργειας. Διατηρούνται επίσης η ιχνηλασιμότητα και η σήμανση μέχρι τον τελικό καταναλωτή.** Αλλά η αξιολόγηση γίνεται ακόμα πιο χαλαρή, δηλαδή **ερευνώνται μόνο τα προβλεπόμενα αποτελέσματα και όχι τα απρόβλεπτα** και δεν είναι υποχρεωτικό ένα σχέδιο παρακολούθησης. Δυστυχώς, ακόμα και για αυτή την κατηγορία ΝΓΤ2 **δεν θα μπορεί ένα κράτος μέλος να εκδώσει απαγόρευση καλλιέργειας εφόσον προηγουμένως έχει εγκριθεί από άλλο κράτος-μέλος.**

6. ΤΙ ΘΑ ΣΥΜΒΕΙ ΑΝ ΕΓΚΡΙΘΕΙ Η ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Τα κράτη μέλη χάνουν το δικαίωμα να απαγορεύσουν την καλλιέργεια όταν κρίνουν ότι θα υπάρξει πρόβλημα στη δική τους παραγωγή ή στα οικοσυστήματά τους.
- Σήμερα στην Ελλάδα, εισάγονται γεν. τροπ. ζωοτροφές αλλά δεν έχει εγκριθεί ουδεμία Γ Τ καλλιέργεια. Αν περάσει η πρόταση και οι δυο κατηγορίες ΝΓΤ θα εισέλθουν αθόρυβα χωρίς εγκρίσεις στο γειτονικό μας κτήμα και στο πιάτο μας.
- Οι καταναλωτές χάνουν το δικαίωμα σήμανσης δηλαδή δεν θα μπορούν να έχουν ελεύθερη επιλογή. Επιπλέον και οι καλλιεργητές (για το ίδιο λόγο) χάνουν το δικαίωμα επιλογής σπόρου/ποικιλίας που δεν προέκυψε με ΝΓΤ κατά τη βελτίωση. Πρόκειται για έλλειψη διαφάνειας, που ουσιαστικά αντιτίθεται στην Ευρωπαϊκή Ιδρυτική Συνθήκη.
- Αν εμφανιστεί τοξικότητα, δεν θα μπορούμε να αφαιρέσουμε το φυτό από την τροφική αλυσίδα.
- Αν κινδυνέψει το οικοσύστημα με απώλεια βιοποικιλότητας μέσω διασταυρώσεων με άγρια φυτά ή με άλλους ΝΓΤ ή με βλάβη στους επικονιαστές ΔΕΝ θα υπάρχει δυνατότητα απόσυρσης.
- Επειδή η πλειοψηφία των Γ Τ Ο κατοχυρώνεται με πατέντες, θα γεμίσει η αγορά σπόρων με πατέντες οι οποίες προκαλούν μονοπώλια βλάπτοντας τους μικρές κλίμακας γεωργούς και βελτιωτές και αποτρέποντας την καινοτομία στη βελτίωση φυτών. Οι μικροί καλλιεργητές θα κινδυνεύουν συχνά με κατηγορίες καταπάτησης πατέντας³.
- Η μη γενετικά τροποποιημένη τροφή θα γίνει πιο ακριβή
- Η «συνύπαρξη» Γ Τ Ο και βιολογικών θα είναι σχεδόν αδύνατη στην πράξη, παρόλο που η νομοθετική πρόταση προβλέπει ότι δεν θα επιτρέπονται ΝΓΤ στη βιολογική Γεωργία. Το νομοσχέδιο επιτρέπει στις εταιρίες να μην δημοσιοποιούν επιστημονικές πληροφορίες για την ανίχνευση και την ιχνηλασιμότητα κατά την καλλιέργεια και κατ' επέκταση τη συνύπαρξη.
- Μεγάλο ερωτηματικό για το τι θα συμβεί με τα άγρια φυτά : Ουδείς έχει ιδέα τι διασταυρώσεις θα προκύψουν όταν το ΝΓΤ φυτό απελευθερωθεί στο περιβάλλον και ποιες θα είναι οι επιπτώσεις για την υγεία τη δική μας, των επικονιαστών και εν γένει του οικοσυστήματος και την ανθεκτικότητα των διατροφικών δικτύων που διατηρούν την ισορροπία.
- Τέλος σύμφωνα με το νομοσχέδιο η Κομισιόν θα μπορεί ανά πάσα στιγμή να αλλάξει τους ορισμούς,(δηλ τι είναι ΝΓΤ κλπ), με ότι αυτό συνεπάγεται για τη διαφάνεια και την τροφική μας αλυσίδα Οι αλλαγές αυτές θα μπορούν να νομιμοποιηθούν χωρίς ψηφοφορία στο Ευρωκοινοβούλιο!

³ <https://www.eurovia.org/news/analysis-european-commission-proposal-on-new-gmos-towards-the-appropriation-of-all-seeds-by-the-patents-of-a-few-multinationals/>

7. ΑΠΩΛΕΙΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η Ελλάδα και η Ευρώπη θα χάσουν το εμπορικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της καθαρής χωρίς ΓΤΟ τροφής που έχουν σήμερα.

Με το προτεινόμενο νομοσχέδιο, θα μπορεί κάποιος να καλλιεργήσει, για παράδειγμα, και γενετικά τροποποιημένα βότανα όπως πχ θυμάρι και ρίγανη. Τί σημαίνει αυτό για το οικοσύστημα και για τα καταπληκτικά ελληνικά βότανα; **(απώλεια, εν γένει, συγκριτικού πλεονεκτήματος της ελληνικής γεωργίας).**

Ο διευθυντής της Ομοσπονδίας Κινημάτων Βιολογικής Γεωργίας (IFOAM) Ευρώπης Eduardo Cuoco θεωρεί, όπως και πολλοί άλλοι επιστήμονες, ότι **«τα αποκαλούμενα πλεονεκτήματα των ΝΓΤ είναι απλά υποθέσεις.** Στην ανοικτή επιστολή προς Ευρωπαίους υπουργούς Αγρ. Ανάπτυξης αναφέρει ότι:

"Οι ελπίδες για οφέλη που βασίζονται σε υποθέσεις, δεν πρέπει να οδηγήσουν στην κατάργηση κρίσιμων κανονισμών βιοασφάλειας, οι οποίοι έχουν μέχρι σήμερα συμβάλει στην ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής γεωργίας και στην ποιοτική φήμη των ευρωπαϊκών προϊόντων διατροφής τόσο στην εσωτερική όσο και στην εξαγωγική αγορά.»⁴

8. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

Σύμφωνα με την ανεξάρτητη επιστημονική ομάδα της Testbiotech⁵:

«Η έννοια της βιωσιμότητας δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται καταχρηστικά ως γενική δικαιολογία για την εισαγωγή των καλλιεργειών από φυτά ΝΓΤ.... Η εισαγωγή της νέας γονιδιωματικής μηχανικής στη γεωργία δεν μπορεί να θεωρηθεί βιώσιμη αν μπορεί να οδηγήσει σε κατάρρευση των οικοσυστημάτων, σε κινδύνους για την υγεία που συσσωρεύονται απαραίτητοι στα τρόφιμα, σε βελτίωση φυτών που εμποδίζεται από τις πατέντες ή σε καταναλωτές που δεν έχουν πλέον επιλογή.»

"Η βιαστική έξοδος από το εργαστήριο πολλών γενετικά τροποποιημένων οργανισμών και η απελευθέρωση τους στο περιβάλλον", μας λέει η Testbiotech, "θα φέρει **αποσταθεροποίηση στα οικοσυστήματα και τις διατροφικές τους αλυσίδες.** Η διαδικασία προσαρμογής μπορεί να προκαλέσει μια νέα ανθρωπογενή περιβαλλοντική κρίση σαν και αυτή της κλιματικής αλλαγής" (σ.σ.: οποία προκλήθηκε μεταξύ άλλων από τη βιασύνη υιοθέτησης νέων τεχνολογιών χωρίς παράλληλους

⁴ https://www.linkedin.com/posts/eduardocuoco_prioritise-agroecological-innovation-over-activity-7104748363471798272-gRdZ

⁵

https://www.testbiotech.org/sites/default/files/Testbiotech_Background_NGT_Regulation_final_0.pdf

ελέγχους διακινδύνευσης και χωρίς προσπάθειες σταδιακής προσαρμογής των πηγών ενέργειας). “Το πρόβλημα μπορεί να προέλθει όχι απαραίτητα από μεμονωμένα φυτά αλλά και από το πλήθος φυτών από ΝΓΤ και τις (άγνωστες, σήμερα, στην επιστήμη), **αλληλοεπιδράσεις τους στο περιβάλλον, πολύ πιθανόν μη αναστρέψιμες**, καθώς πρόκειται για ζωντανούς οργανισμούς”

9. Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΦΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Μετά την κατάθεση της νομοθετικής πρότασης (Ιουλ/2023), ακολουθούν επαναλαμβανόμενες συναντήσεις εμπειρογνομόνων από όλα τα κράτη μέλη, επίσης συμβούλια Υπουργών Περιβάλλοντος, συμβούλια Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης, συναντήσεις Επιτροπών του Ευρωκοινοβουλίου (Γεωργίας και Περιβάλλοντος), συζητήσεις μεταξύ Συμβουλίου, Κομισιόν και Ευρωκοινοβουλίου και τέλος η τελική ψηφοφορία στο Ευρωκοινοβούλιο. **Η σημερινή Ισπανική προεδρία (Σεπτ. 2023) επιμένει να επιταχύνει τις διαδικασίες και προσπαθεί να περάσει το νομοσχέδιο πριν τη λήξη της θητείας της (Δεκ. 2023).**

10. ΤΙ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ

- Να ζητήσουμε συλλογικά από την Ελληνική κυβέρνηση να δεσμευτεί ότι δεν θα υποστηρίξει την νέα νομοθετική πρόταση για τις ΝΓΤ, διατηρώντας την από 20ετίας πάγια θέση της Ελλάδας ενάντια στην επιμόλυνση των καλλιεργούμενων προϊόντων μας. Χρειάζεται μια σθεναρή κυβερνητική στάση σαν κι αυτή της Αυστρίας ώστε στις συναντήσεις της προεγκριτικής διαδικασίας αλλά και στην τελική ψηφοφορία, **όλοι οι Έλληνες εκπρόσωποι (εμπειρογνώμονες, υπουργοί ευρωβουλευτές) να προστατεύσουν την Ελλάδα από την επιμόλυνση όπως έχουν κάνει μέχρι τώρα όλες οι προηγούμενες κυβερνήσεις.**

Δυστυχώς Ο έλληνας υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης επαινεί τις ΝΓΤ χωρίς να αναφέρεται σε επιστημονικό έλεγχο και έλεγχο για τους ισχυρισμούς σχετικά με τα πλεονεκτήματα και για τη βιοασφάλεια:

<https://www.euractiv.gr/section/georgia-kai-trofima/news/l-aygenakis-yper-tis-gonidiakis-epexergasias-gia-ta-trofima/>

- Πρέπει να δραστηριοποιηθούμε άμεσα καθώς η Ισπανική Προεδρία που λήγει 31/12/ 2023, προωθεί την υιοθέτηση της πρότασης ως έχει, χωρίς να προλάβουν να αναπτυχθούν αντιδράσεις.
- Η κατοχύρωση και προστασία των πλεονεκτημάτων της βιολογικής γεωργίας, αλλά και η επέκταση της ρητής απαγόρευσης χρήσης ή παραγωγής σπόρου από ΓΤΟ και ΝΓΤ **πέραν της βιολογικής γεωργίας**, πρέπει να αποτελεί στόχο και προτεραιότητα, ιδίως σε νομοθετικό πλαίσιο .

- Η ενίσχυση της αειφορίας, της βιοποικιλότητας, της βιωσιμότητας και η στήριξη της γεωργίας στην κλιματική αλλαγή μπορεί πολύ απλά να γίνει με τη ενίσχυση των αγροοικολογικών μεθόδων που όμως περιορίζουν την αγορά των προϊόντων μεγάλων πολυεθνικών φυτοφαρμάκων (και κατά συνέπεια και της τεχνολογίας των ΝΓΤ).

Για περισσότερες πληροφορίες :

ΑΙΓΙΛΟΠΑΣ, www.aegilops.gr (Κώστας Κουτής, Τσίγγου Ραλλού, info@aegilops.gr)

Δίκτυο ΣΙΤΩ, www.sito.gr (Βάσω Κανελλοπούλου, seeds@sito.gr)
